

Bas de Vroome begeleidt drie jonge solisten, twee zijn afgestudeerd aan Codarts, één studeert nog; alle drie presenteren zij zich met een Bach-werk. Als eerste speelt de violiste Marijke Schaap samen met Bas een deel uit Bachs zesde vioolsonate. Zij speelt o.m. in het Doelen Ensemble, de Deutsche Kammerakademie Neuss, de Laurencantorij en Insomnio, en heeft een viool- en altklas op de Nieuwe Muziekschool Alphen. Daarna begeleidt De Vroome de sopraan Karin Timmerman (afgestudeerd in 2019) in de aria 'Blute nur' uit Bachs *Matthäus-Passion*. Hij gebruikt hierbij beurtelings de strijkende Gemshoorn 4' (HW) en de Roerfluit 4' (RW) wat een zeer fraai resultaat oplevert. In de beide door Adriaan Hoek gespeelde Bach-koralen *Liebster Jesu, wir sind hier* mag het Bätz-orgel zijn ware aard laten horen in redelijk romantische registraties, in BWV 731 zelfs met tremulant. Het blokje Bach wordt afgesloten met een deel uit diens fluitsonate BWV 1020, waarin de Italiaan Federico Altare soleert. Hij is momenteel Academist van het Rotterdams Philharmonisch Orkest en solofluitist bij het Nederlands Jeugdorkest.

Adriaan Hoek vervolgt zijn aandeel met het *Praeludium und Fuge in e-Moll* van Mendelssohn, een transcriptie van twee pianowerken door William Thomas Best die de laatste tijd regelmatig op orgelconcerten te horen is. Dit virtuoze werk ademt een heel andere sfeer dan de preludes en fuga's voor orgel opus 37. Bas de Vroome en Bätz laten hun beider begeleidingskwaliteiten horen in een zelden gehoorde *Ouverture* van Josef Rheinberger voor viool en orgel, bestaande uit een lyrisch Adagio en een levendige Fuga. Dit is echt repertoire waarin het Nieuwe Kerksorgel glorieert; het fraaie vioolspel van Marijke Schaap mengt voorbeeldig met het orgel. Bijzonder is ook *Psalm 126* van Adriaan C. Schuurman, geschreven in het laatste oorlogsjaar 1945 en gezongen door Karin Timmerman. In zijn toelichting wijst Bas erop hoe treffend Schuurman hierin de situatie schildert van de tijd waarin het volk Israël mogelijk een terugkeer uit ballingschap beleefde en dat de componist juist deze onberijmde tekst gebruikte om de gevoelens van het Nederlandse volk uit te drukken. Jammer dat deze tekst geen plaats vond in het cd-booklet.

Al sinds Marie-Claire Alain de door haar gemaakte bewerking van de *Trois Mouve-*

ments voor fluit en orgel van haar broer Jehan op de plaat uitbracht met de wereldberoemde fluitist Jean-Pierre Rampal is dit werk bij mij favoriet. De fluiten van Federico Altare en Jonathan Bätz beconcurreren elkaar hier in klankschoonheid!

Die fraaie fluitregisters geven ook meerwaarde aan Ad Wammes' *Miroir*, vaardig gespeeld door Adriaan Hoek. In zijn monumentale vertolking van Max Regers *Choralphantasie 'Ein feste Burg ist unser Gott'* zijn alle lijnen voorbeeldig te volgen en klinkt het orgel werkelijk als herboren: krachtig, fris en weer helemaal op zijn taak berekend. Drie verschillende solisten die samenspelen met een orgel en dan ook nog uit heel verschillende stijlperiodes, geen sinecure om daar een uitgebalanceerde opname van te maken. Aad van der Waal heeft echter de benodigde jarenlange ervaring om zo'n klus tot een goed einde te brengen.

Kortom: een interessante, veelzijdige en mooi opgenomen cd waarmee de Stichting Kerkconcerten Delft een fraai visitekaartje afgeeft van zowel het gerestaureerde Bätz-orgel als van enkele jonge musici die zich bij Codarts hebben ontwikkeld tot eminente solisten.

Gerco Schaap

BOLERO THE ORCHESTRAL ORGAN DANIEL OYARZABAL

G. Holst/arr. Oyarzabal: Mars, uit *The Planets*;
C. Saint-Saëns/arr. Oyarzabal: Aquarium en Finale uit *Le Carnaval des Animaux*; N. Rimsky-Korsakov/arr. Ruiz de Infante & Oyarzabal: Capriccio Espagnol; J. Gurudi/arr. Oyarzabal: Intermezzo uit *El Caserio*; M. Moussorgsky: 2 delen uit *Schilderijen van een tentoonstelling*; J.S. Bach: *Wachet auf*, ruft uns die Stimme BWV 645; J.S. Bach/arr. Dupré: *Sinfonia 'Wir danken Gott'* BWV 29;
M. Ravel/arr. Oyarzabal: Bolero

Daniel Oyarzabal, Klais-orgel Kathedraal Léon (Spanje), m.m.v. Juanjo Guillem & Joan Castello (slagwerk)

Odradek ODRCD392

speelduur 57'

prijs varieert van € 11,75 tot € 18,99

Ook als download (MP3 of FLAC) verkrijgbaar

Luistervoorbeelden op odradek-records.com

Sommige organisten hebben al jong een droom die soms pas na vele jaren werkelijkheid wordt. Daniel Oyarzabal studeerde in zijn jonge jaren percussie en kreeg als slagwerker de kans om mee te werken aan uitvoeringen van een aantal grote symfonische werken. Na zijn orgelopleiding aan de Universiteit van Wenen bij Thomas Schmögner studeerde hij in ons land verder bij onder anderen Jos van der Kooy en Pieter van Dijk en behaalde in 2002 een prijs op het 19e Internationaal Orgelconcours in Nijmegen. Al ruim twintig jaar droomde hij van het idee om zijn drie passies – orgel, slagwerk en symfonische muziek – in één muzikaal project te combineren. Deze cd is daarvan het resultaat en hij droeg hem op aan José Luis Pérez de Arteaga, de presentator van de Spaanse zender Radio Clásica, naar wiens programma's hij al sinds zijn elfde jaar luisterde.

Als je zoals ik bent opgegroeid met klassieke orkestmuziek en pas later met orgelrepertoire in aanraking bent gekomen, blijft de combinatie orgel en symfonisch repertoire altijd aantrekkelijk. Toen ik op YouTube aan de 14 minuten durende film *The Orchestral Organ Documentary* bleef hangen, werd ik dan ook nieuwsgierig naar de cd die de Spaanse organist Daniel Oyarzabal met twee slagwerkers maakte in de Kathedraal van Léon in Spanje. Het daar in 2013 door de firma Klais gebouwde orgel (V/P/64) werd ontworpen door Jean Guillou en is geplaatst in vier orgelkasten zodat de klank zowel naar het koor toe als naar de zijbeuken wordt uitgestraald.

De cd opent met het eerste deel uit *The Planets*, het bekendste orkestwerk van Gustav Holst (1874-1934). 'Mars, bringer van oorlog' begint met een ingehouden maar onverbidde-lijk marsritme in 5/4 maat dat oorspronkelijk aan pauken en strijkers is toebedacht en waarbij de snaren met de bovenkant van de strijkstok worden bespeeld. Het arrangement is, zoals van bijna alle bewerkingen, van Oyarzabal zelf en klinkt levensecht en dreigend. De ruimtewerking met de trommels en bekkens is spectaculair.

Als 'rustmoment' dienen twee delen uit Saint-Saëns' 'Grote zoölogische fantasie', zoals de componist zijn *Carnaval des Animaux* ook wel betitelde.

Uit het vijfdelige *Capriccio Espagnol* van

de Rus Rimsky-Korsakov speelt Oyarzabal de introductie (Alborada), gevolgd door 'Scène en Zigeunerlied' (de Variaties en de herhaling van Alborada slaat hij over), om te besluiten met de vurige Fandango asturiano. Met het originele orkestwerk in het achterhoofd moet ik zeggen dat organist en slagwerkers een realistische vertaalslag hebben gemaakt waardoor het stuk een nieuwe dimensie krijgt. De heldere opname, met duidelijke positionering van de slaginstrumenten, helpt daar goed aan mee. Zijn leven lang was het orgel het favoriete instrument van de bij ons nauwelijks bekende componist Jesús Guridi (1886-1961). Geboren in Spaans Baskenland verhuisde hij op zijn tiende naar Madrid waar hij getrouwd raakte met de *zarzuela*, het in de 17e eeuw wortelende Spaanse opera- en operettegenre. Hij studeerde piano, orgel, contrapunt en compositie aan de Schola Cantorum in Parijs en daarna nog orgel bij Joseph Jongen in Brussel. Terug in Baskenland werd hij organist in de hoofdkerk van Santiago (nu de Kathedraal van Bilbao). *El caserío* ('De woning') werd zijn eerste *zarzuela*; bij de première in 1926 werd het symfonisch intermezzo van de tweede akte door de critici als 'meesterwerk' beoordeeld. Inderdaad een boeiend stuk dat een mooi inkijkje geeft in de Baskische volksaard. Verschillende organisten waagden zich al aan een orgelbewerking van Moussorgsky's *Schilderijen van een tentoonstelling*. Oyarzabal speelt de laatste twee delen, De hut op kippenpoten (Baba-Yaga) en De grote poort van Kiev. Dit laatste deel is helaas sterk ingekort, terwijl hier zo'n mooie kans lag om het 'koraal' en het klokkegebeier in deze setting uit te werken. Waren er geen buisklokken bij de hand? De 'koralen' krijgen we nu van J.S. Bach (eerst 'Wachet auf', daarna 'Wir danken Gott', de volgorde staat verkeerd genoemd), kennelijk vanuit de idee dat alleen Bach-transcripties op deze cd thuishoren. Tot slot horen we de beroemde *Bolero* van Maurice Ravel, het werk waar de componist later zo'n hekel aan had maar waarmee al verschillende organisten (o.a. Herman van Vliet) de show stalen. Uiteraard bieden het orgel, met zijn beschaafde tongwerken en overblazende fluiten, en de slaginstrumenten genoeg mogelijkheden om er een opzweepende uitvoering van te maken.

De cd gaat vergezeld van een 24 pagina's tellend boekje met toelichtingen in Engels, Spaans en Duits. Een Nederlandse importeur is mij niet bekend, maar via o.a. Bookspot en Presto Classical is de cd makkelijk te bestellen. En dat is zeker de moeite waard als de combinatie orgel en slagwerk je aanspreekt.

Gerco Schaap

ABENDLIED

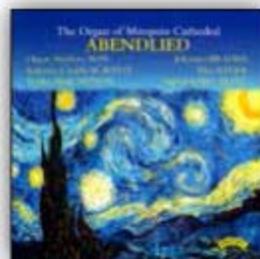
THE ORGAN OF MIREPOIX CATHEDRAL

M. Reger: Tokkata und Fuge D-Dur op. 69 nr. 6; S. Karg-Elert: Vom Himmel hoch; M. Reger: Weihnachten op. 145 nr. 3; S. Karg-Elert: Sphärenmusik op. 66 nr. 2; M. Reger: Vom Himmel hoch, da komm ich her; S. Karg-Elert: Abendstern op. 98 nr. 1; M. Reger: Benedictus op. 59 nr. 9; J. Brahms: O Welt, ich muß dich lassen op. 122 nr. 3; S. Karg-Elert: Sinfonischer Choral 'Nun ruhen alle Wälder' op. 87 nr. 3; J. Brahms: O Welt, ich muß dich lassen op. 122 nr. 11; M. Reger: Präludium und Fuge F-Dur Op. 58 Stéphane Bois, Gebr. Link-orgel Kathedraal Mirepoix, mmv Camille Scavelli (sopraan) en Marie Nonon (viool)

Priority PRCD 1211

speelduur 70' - prijs onbekend

priority.co.uk

In het Zuid-Franse stadje Mirepoix bevindt zich een merkwaardig orgel. Orgelmaker Puget kreeg in 1882 opdracht een orgel voor de kathedraal te vervaardigen, maar toen het werk niet vorderde ging de opdracht naar de Duitse firma Link. Zij voltooiden het instrument in 1891. En nu komt er een Franse organist langs, afgestudeerd aan het Conservatorium van Toulouse, die een Duits hoogromantisch programma opneemt, bijgestaan door een sopraan en een violiste die beiden eveneens in Toulouse hebben gestudeerd. Onder de titel *Abendlied* stelde organist Stéphane Bois een programma samen met orgelwerken van Reger, afgewisseld met werken voor orgel en sopraan en/of viool uit de Duits-romantische school. Met een voortvarend en solide gespeelde *Tokkata und Fuge* uit Regers opus 69 geeft Bois

meteen zijn visiekaartje af. Adembenemend mooi is *Vom Himmel hoch* van Karg-Elert voor sopraan, viool en orgel. Zowel de iets donker getimbreerde sopraan Camille Scavelli als violiste Marie Nonon tonen zich dienstbaar: ze stellen zich niet als ijdel-tuiterige prima donna's maar zoeken naar versmelting met de prachtige, warme orgelklank. Hoewel het hier geen kerst-cd betreft loopt het kerstfeest toch als een rode draad door het programma, want Karg-Elert wordt gevolgd door Regers *Weihnachten*, waarin Reger enkele kerstliederen, waaronder *Vom Himmel hoch* combineert. Karg-Elert koos de tekst van een kerstgedicht voor zijn *Sphärenmusik* voor sopraan, viool en orgel, waarin nogmaals de melodie van *Vom Himmel hoch* als een erdoorheen geregen gouddraad te bewonderen valt, opnieuw in een etherische uitvoering.

Hoogtepunt van deze cd is het *Sinfonisches Choral 'Nun ruhen alle Wälder'* van Karg-Elert, geschreven voor sopraan, viool en orgel. U kent Karg-Elert wellicht als een wat eigengereide componist; welnu, ook hier trekt hij zijn eigen plan. Tekstdichter Paul Gerhardt schreef negen coupletten, maar pas bij het vierde couplet (*Meine Augen stehn verdrossen*) sluipt de sopraan het werk binnen. In couplet vijf combineert Karg-Elert de toonsoort Des-dur van de orgelbegeleiding met die van fis-klein (!) voor de sopraan. Karg-Elert toont zich hier de grootmeester van de laatromantische enharmoniek. De toonzetting van het zesde couplet slaat Karg-Elert aanvankelijk over; echter, wanneer de sopraan het achtste couplet begint te zingen rijgt het orgel, als een soort instrumentale bariton, het zesde couplet alsnog daar tussendoor. Het postludium van het orgel ten slotte kan als toonzetting van het laatste couplet opgevat worden. Bij al dit moois betonen Bois, Scavelli en Nonon zich als even muzikale als intelligente uitvoerenden, die voortdurend bereid zijn zichzelf waar nodig weg te cijferen ten dienste van het grotere geheel. Een kritische kanttekening betreft de samenstelling van het programma. In feite valt het in tweeën uiteen: Bois speelt een paar prachtige orgelsoli van Reger, waar Scavelli en Nonon echter niet aan te pas komen. Wanneer je als organist twee van zulke fantastische collega-musici ter beschikking hebt, moet je daar gebruik van maken.

English Translation

(Dutch organ magazine *De Orgelvriend* with a reviews of the CD BOLERO by Daniel Oyarzabal)

Some organists have a dream at a young age that sometimes only becomes reality after many years. Daniel Oyarzabal studied percussion in his early years and as a percussionist he had the opportunity to participate in performances of a number of major Symphonic works. After his organ training at the University of Vienna with Thomas Schmögner, he further studied in our country with Jos van der Kooy and Pieter van Dijk, among others, and in 2002 won a prize at the 19th International Organ Competition in Nijmegen. For more than twenty years he had dreamed of the idea of combining his three passions –organ, percussion and symphonic music – in one musical project. This CD is the result of this and he dedicated it to José Luis Pérez de Arteaga, the host of the Spanish channel Radio Clásica, whose programs he had been listening to since he was eleven years old.

If you grew up with classical orchestral music like me and only came into contact with organ repertoire later, the combination of organ and symphonic repertoire always remains attractive. When I stuck to the 14-minute film *The Orchestral Organ Documentary* on YouTube, I became curious about the CD that Spanish organist Daniel Oyarzabal made with two percussionists at the Cathedral of Leon in Spain. The organ (V / P / 64) built there in 2013 by the firm Klais was designed by Jean Guillou and is placed in four organ cases so that the sound is radiated both towards the choir and towards the aisles.

The CD opens with the first movement from *The Planets*, the most famous orchestral work by Gustav Holst (1874-1934). "March, the Bringer of War" begins with a restrained but unrelenting rhythm in 5/4 times originally devoted to timpani and strings, where the strings are played with the top of the bow. Like almost all arrangements, the arrangement is by Oyarzabal himself and sounds lifelike and menacing. The spatial effect with the drums and cymbals is spectacular.

Two parts from Saint-Saëns 'Great zoological fantasy' serve as a 'moment of rest', as the composer also called his *Carnaval des Animaux*.

Oyarzabal plays the introduction (Alborada) from the five-part *Capriccio Espagnol* by the Russian Rimsky-Korsakov, followed by "Scene and Gypsy song" (the Variations and the repetition of Alborada he skips), to conclude with the fiery Fandango asturiano. Not to mention the original orchestral work, I have to say that organist and percussionists have made a realistic translation, giving the piece a new dimension. The clear recording, with clear positioning of the percussion instruments. helps with that.

Throughout his life, the organ was the favorite instrument of the hardly known composer Jesús Guridi (1886-1961). Born in the Spanish Basque Country, he moved to Madrid when he was ten, where he became acquainted with the zarzuela, the Spanish opera and *operetta* genre, rooted in the 17th century. He studied piano, organ, counterpoint and composition at the Schola Cantorum in Paris and then organ with Joseph Jongen in Brussels. Back in the Basque Country, he became an organist in the main church of Santiago (now Bilbao Cathedral). *El caserío* ("The house") became his first zarzuela: at the premiere in 1926, the symphonic intermezzo of the second act was considered "masterpiece" by the critics. Indeed a fascinating piece that gives a nice insight into the Basque folk nature.

Several organists have already ventured an organ arrangement of Mussorgsky's *Pictures at an exhibition*. Oyarzabal plays the last two parts, The Hut on Fowl's Legs (Baba-Yaga) and The Great Gate of Kiev. This last part has unfortunately been shortened considerably, while here was such a great opportunity to work out the "coral" and the bell-ringing in this setting. Were no tube bells on hand?

We now get the "corals" from J.S. Bach (first *Wachet auf*, then *Wir thank Gott*, the order is incorrectly mentioned), apparently based on the idea that only Bach transcriptions belong on this CD.

Finally, we hear Maurice Ravel's famous *Bolero*, the work that the composer later hated but with which various organists (including Herman van Vliet) stole the show. Naturally, the organ, with its civilized reeds and blowing flutes, and the percussion instruments offer enough possibilities to turn it into a rousing performance.

The CD is accompanied by a 24-page booklet with explanations in English, Spanish and German. I don't know a Dutch importer, but the CD is easy to order via Bookspot and Presto Classical, among others. And that is definitely worth it if the combination of organ and percussion appeals to you.